

Pravni fakultet univerziteta „Mediterran“

Predmet: Ustavno pravo

Ispitna pitanja

1. Predmet ustavnog prava
2. Metodi ustavnog prava i nazivi za ovu granu prava
3. Ustavno pravo kao grana pravnog sistema (odnos sa drugim granama pravnog sistema), formalni i materijalni kriterijumi
4. Ustav kao izvor ustavnog prava
5. Ustavni i organski zakoni kao izvor ustavnog prava
6. Zakoni kao izvor ustavnog prava
7. Uredbe sa zakonskom snagom kao izvor ustavnog prava
8. Odluke sudova kao izvor ustavnog prava
9. Običajno pravo kao izvor ustavnog prava
10. Izvori Ustavnog prava u Crnoj Gori
11. Porijeklo i značenje naziva Ustav
12. Pojam ustava u materijalnom i u formalnom smislu (međusobni odnos)
13. Klasifikacije ustava (uopšte, pisani i nepisani ustavi, kodifikovani i nekodifikovani ustavi)
14. Klasifikacije ustava (uopšte, čvrsti i meki ustavi; oktroisani, ustavi-paktovi i narodni ustavi)
15. Donošenje prvog ustava i donošenje ustava u državama koje imaju ustave
16. Faktička promjena ustava
17. Formalna promjena ustava, postupak revizije ustava, pravo inicijative i pravo predlaganja, zabrana revizije ustava, oblici donošenja odluke o reviziji ustava (referendum, ustavotvorna skupština, „novi“ parlament)
18. Revizija Ustava Crne Gore (članovi 155-157 Ustava)
- zabrana revizije Ustava i različiti načini promjene određenih odredaba Ustava
19. Preambula (forma, sadržaj i pravna priroda)
20. Preambula Ustava Crne Gore
21. Normativni dio ustava, struktura Ustava Crne Gore, dodaci ustavu i ustavni amandmani
22. Temeljni principi ustava (sloboda, jednakost, legitimitet i suverenitet)
23. Osnovne odredbe Ustava Crne Gore (članovi 1-2, 9, 11, 12, 15-16)
24. Razvoj ustavnosti u Crnoj Gori do 1918.g.
25. Crnogorska ustavnost u periodu od 1918. do 1946.g.
26. Crnogorska ustavnost u periodu od 1946. do 1992.g.
27. Crnogorska ustavnost u periodu od 1992. do 2007.g, i postupak usvajanja važećeg Ustava Crne Gore

28. Ljudska prava (pojam, osnovne deklaracije i konvencije o ljudskim pravima, univerzalne i regionalne konvencije)
29. Državljanstvo (uopšte i u Ustavu Crne Gore)
30. Ustavna sistematika ljudskih prava (uopšte i u Ustavu Crne Gore)
31. Tipologije ljudskih prava (uopšte i u Ustavu Crne Gore)
32. Pretpostavke ljudskih prava (pravo na ličnost, jednakost, dostojanstvo ličnosti i zajedničke odredbe u Ustavu Crne Gore – čl. 17-26 Ustava)
33. Prava koja štite fizički integritet ličnosti (uopšte, sloboda kretanja i nastanjivanja, pravo na privatnost, biomedicina, lišenje slobode i pritvor – čl. 27, 29-30 Ustava)
34. Prava koja štite duhovni integritet ličnosti (sloboda misli i sloboda vjeroispovijesti)
35. Biračko pravo
36. Sloboda udruživanja i pravo političkog organizovanja, sloboda štampe, politička prava i slobode u Ustavu Crne Gore (prigovor savjesti i zabrana cenzure)
37. Socijalno-ekonomska prava (pojam, prava vezana za rad)
38. Pravo na obrazovanje, pravo na zaštitu zdravlja i pravo na preduzetništvo
39. Ekonomska, socijalna i kulturna prava u Ustavu Crne Gore (članovi 58-78 Ustava) i posebna prava stranaca (pravo azila)
40. Prava nacionalnih manjina (uopšte i čl. 79-80 Ustava Crne Gore)
41. Opšta i konkretna ograničenja ljudskih prava, ograničenja ljudskih prava u Ustavu Crne Gore (članovi 24-25 Ustava)
42. Zloupotreba ljudskih prava i odstupanje od ljudskih prava u vanrednim prilikama, da li sva ljudska prava mogu biti suspendovana, ko vrši kontrolu
43. Opšti principi zaštite ljudskih prava
44. Oblici, instrumenti i pravna sredstva zaštite ljudskih prava (zaštita u unutrašnjem poretku, zaštita pred ustavnim sudom i međunarodnopravna zaštita)
45. Značaj i mjesto izbora u ustavnom sistemu (ustavi i izbori, zakoni o izborima, izborna zakonodavstva u Crnoj Gori)
46. Izborne radnje (prije, u toku i poslije glasanja)
47. Birački spisak
48. Izborne jedinice (kriterijumi formiranja, tipovi, broj poslanika)
49. Većinski sistem
50. Proporcionalni sistem, sistem izbornog količnika – čist sistem izbornog količnika (Herova kvota) i sistem umanjenog količnika (Hagenbah-Bišopov metod)
51. Proporcionalni sistem (D'ontov sistem i Nimajerova formula)
52. Mješoviti izborni sistemi, izborna kvota i izborni prag
53. Kontrola izbora (izborni sporovi, pravna sredstva, subjekti, rokovi)
54. Izborni sistem u Crnoj Gori (biračko pravo, broj poslanika u Skupštini Crne Gore i broj odbornika u opštini, izborne jedinice, raspisivanje izbora, organi za sprovođenje izbora, kandidovanje, raspodjela mandata, zaštita izbornog prava)

55. Neposredno učešće građana u odlučivanju o javnim poslovima (narodna inicijativa, vrste)
56. Referendum (pojam, vrste, kada je obavezan po Ustavu Crne Gore)
57. Organizacija vlasti (pojam, predsjednički i parlamentarni sistem, skupštinski sistem)
58. Parlament (pojam, izbor poslanika, mandat)
59. Ustavotvorna i zakonodavna vlast parlamenta
60. Parlamentarna kontrola vlade (poslaničko pitanje, interpelacija, glasanje o povjerenju vladi, budžetsko pravo parlamenta, parlamentarne istrage)
61. Izborna ovlašćenja parlamenta i pravo parlamenta da uredi sopstvenu organizaciju
62. Akti parlamenta (pravni – opšti i pojedinačni, politički)
63. Parlamentarni domovi (u složenim i unitarnim državama)
64. Radna tijela parlamenta (stalna, povremena – anketni, sukob domova i parlamentarna istraga)
65. Predsjednik parlamenta i parlamentarne grupe
66. Parlamentarna zasijedanja i oblici rada parlamenta
67. Parlamentarne procedure (zakonodavni postupak)
68. Statusna prava poslanika (imunitet, indemnitet, individualna i kolektivna)
69. Pravo na slobodan poslanički mandat, parlamentarna inkompatibilnost, imperativni mandat
70. Prava poslanika u ustavotvornom i zakonodavnom postupku
71. Prava poslanika na kontrolu vlade i dužnosti poslanika (etičke i pravne)
72. Skupština Crne Gore (nadležnost – čl. 82 Ustava, kada poslaniku prestaje mandat – čl. 87 Ustava, na koje načine odlučuje – čl. 91 Ustava, raspuštanje Skupštine – čl. 92 Ustava)
73. Pojam i opšte karakteristike vlade (bicefalna i monocefalna izvršna vlast)
74. Parlamentarna nepodudarnost i tipovi vlade (stranačke i nestranačke vlade, parlamentarne i kancelarske vlade)
75. Tipovi vlade i trajanje mandata vlade, položaj ministara u vladi, kabinetske vlade
76. Postupak izbora vlade, mandat vlade (prestanak i produženje mandata)
77. Nadležnosti vlade
78. Unutrašnja organizacija i akti vlade
79. Odnos vlade i parlamenta, kolektivna odgovornost vlade, odgovornost ministara (vrste)
80. Vlada Crne Gore (nadležnost – čl. 100 Ustava, izbor – čl. 103 Ustava, prestanak mandata – čl. 110 Ustava)
81. Šef države (pojam, izbor, način izbora – posredno i neposredno, uslovi za izbor, ograničenja prilikom izbora)
82. Mandat i zamjena šefa države u slučaju spriječenosti da obavlja nadležnosti, (kada mandat može biti skraćen, ko preuzima njegovo mjesto, koja su mu ovlašćenja i na koji period)
83. Ovlašćenja šefa države i odgovornost šefa države
84. Predsjednik Crne Gore (nadležnost – čl. 95, izbor – čl. 96 Ustava, mandat i prestanak mandata – čl. 98 Ustava)

85. Ustavna načela o sudovima (nezavisnost, legalitet, stalnost suda, zabrana *ad hoc* sudova, dvostепенost i dr.)
86. Status sudija (način izbora, uslovi za izbor, mandat, stalnost, imunitet i materijalna sigurnost)
87. Procesne garancije nezavisnosti suda (načelo javnosti, kolegijalnosti, pravo na prirodnoг sudiju, obrazloženje presude, pravo na odbranu)
88. Organizacija sudstva i sudovi u ustavnom sistemu Crne Gore
89. Kontrola ustavnosti i princip ustavnosti (sistemi i oblici kontrole ustavnosti)
90. Ustavni sud (izbor i status sudija)
91. Nadležnost Ustavnog suda
92. Postupak i dejstvo odluka Ustavnog suda
93. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda u ustavnom sistemu Crne Gore
94. Unitarna država (decentralizacija, dekoncentracija, sistem jednog i duplog kolosjeka)
95. Unija
96. Konfederacija
97. Federacija
98. Regionalna država (pojam i status regije, oblici regionalizma)
99. Nadležnosti regiona i finansijski okvir regionalne samouprave
100. Organizacija vlasti u regionima, međuregionalna saradnja i zaštita prava na regionalnu samoupravu
101. Lokalna samouprava (pojam, status lokalnih zajednica, tipovi lokalnih zajednica)
102. Lokalna samouprava (princip supsidijarnosti, nadležnosti)
103. Finansijski okvir lokalne samouprave (princip i izvori)
104. Lokalna samouprava (organi, nadzor i neposredno odlučivanje građana u lokalnoj zajednici)
105. Saradnja lokalnih zajednica i zaštita prava na lokalnu samoupravu
106. Lokalna samouprava u Crnoj Gori
107. Novine predviđene ustavnim amandmanima I – XVI na Ustav Crne Gore (sudstvo, tužilaštvo, Ustavni sud, Sudski savjet)

Obavezna literatura:

- M. Pajvančić, M. Vukčević, *Ustavno pravo*, Podgorica, 2016.
- Ustav Crne Gore, Sl. list CG, br. 1/07, Podgorica, 2007.
- Amandmani I – XVI na Ustav Crne Gore, Sl. list CG, br. 38/2013-1, Podgorica, 2013.